

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiae R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacrae
Theologiae Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 1. Referuntur variae sententiae, & nonnulla prænotentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

22 Non egi specialiter de vnione, de qua eadem est ratio, ac de aliis formis, abs re enim daretur vnio heterogenea in ordine ad extrema homogenea, quæ possunt diuersam deorganizationem exigere in diuersis partibus subiecti. Qui vero deorganizationem accidentalem existimant oriri in compositis habentibus animas diuisibiles ex dissimilitudine intrinsecâ partium, possent hanc dissimilitudinem assignare in modo vnionis humanæ quæ posset constare partibus heterogeneis, etiamsi vnum extremum esset indiuisibile, & alterum partes homogeneas haberet, etsi enim diuersitas extremorum diuersitatem arguit vnionis; & diuersitas rei diuersitatem modi, non tamen identitatis, aut similitudo extremorum arguit identitatem, aut similitudinem rei, quando diuersitas modi potest sumi ex alio capite à priori, vel à posteriori, sicut potest desumi in modo vnionis heterogeneæ hominis, qui diuersas dispositiones exigit in diuersis partibus subiecti, ex quo inferre possunt partes illius esse heterogeneas, qui id inferunt ex eodem principio in partibus formæ diuisibilis. Ex his solutio patet ad illa, quæ contra hanc conclusionem adducit Hurtadus, qui oppositam defendit disput. 2. sect. 8. Quia modus non tantum specificatur à suis extremis, sed à causâ efficienti cum omnibus conditionibus, quæ se tenent ex parte eius principij, à qua potest produci cum partibus heterogeneis, etiamsi extrema homogenea sint, imò potest dici secundum rationem heterogeneam specificari ab extremis homogeneis, & ab ipsa indiuisibili anima exigente vnionem diuersam in cerebro, & in pede propter diuersas operationes, quas exigit exercere in partibus diuersis. Ad exemplum quod adducit Hurtadus de actione, quæ semper est eadem, eum terminis, & principium efficiens sunt idem, respondeo, Existente principio, & termino eiusdem rationis actionem semper esse eiusdem rationis, quia nullum est caput à priori, neque à posteriori, ex quo diuersificetur actio. In nostro autem casu dispositiones à posteriori arguere possunt diuersitatem partium vnionis, & possunt esse conditiones, vt iuxta diuersitatem illarum diuersæ partes vnionis ab eodem agente introducantur.

23 Vltimò aduerte me in hoc puncto tantum dixisse partes viuents ex se non esse intrinsecè heterogeneas; sed eandem partem quæ est in capite potuisse esse in pede, & partem quæ in osse tantum nutritionem exercet potuisse sensationem elicere, non tamen dixi omnes partes esse æquales in perfectione, & omnino similes. Existimo enim posse non esse intrinsecè heterogeneas, neque ex se determinatas ad caput vel pedem constituendum, nihilominus non esse æquales, sicut de gradibus qualitatis dixi in generatione non esse subordinatos, posse tamen esse inæquales perfectione. Sic similiter in partibus animæ, etiamsi non sint quasi subordinatæ seu determinatæ ex se ad pedem potius quàm ad caput constituendum, potest de illis disputari, an sint æquales perfectione, sicut disputatur de duobus indiuiduis adæquatis eiusdem speciei, an possit esse vnum perfectius alio, etiamsi vtrumque habeat eandem heterogeneitatem; quodlibet enim habet deorganizationem capitis, peccioris, brachiorum, &c. & nihilominus plures afferunt vnum esse perfectius alio, quia excessus perfectionis non necessariò consistit in eo quòd vnum indiuiduum habeat diuersum ordinem partium, ac habet aliud, sed potest in alia ratione consistere; sic similiter de indiuiduis inadæquatis philosophari potest: cum enim dicitur vnum indiuiduum, equum videlicet A, esse perfectiorem equo B, dicitur partem cordis equi A, esse perfectiorem partem cordis equi B, & tamen vtraque est pars cordis, ergo in eodem indiuiduo licet illius partes non sint partes cordis vel pedis necessariò potest esse vna perfectior alia: quid tamen in hac re dicendum sit, constabit ex dicendis de indiuiduis adæquatis; eadem enim ratione philosophandum puto de indiuiduis inadæquatis, seu de partibus eiusdem indiuidui.

PUNCTUM VIII.

An omnia indiuidua eiusdem speciei sint perfectione æqualia & æque similia.

§. I.

Referuntur varia sententia & nonnulla prænarrantur.

1 Prima sententia tenet omnes animas eiusdem speciei esse omnino inæquales. Hanc tenent Caietanus 1. p.

q. 85. art. 7. Bañes lib. 2. de anima, Rub. tract. de pluralitate animarum. Secunda sententia affirmat animas eiusdem speciei non posse esse inæquales. Hanc tenent Fonseca 5. Metaph. c. 28. q. 16. sect. 2. & 3. P. Toletus 3. de anima q. 28. P. Hurtad. disp. 2. sect. 7.

Notauit disputans de æqualitate, & subordinatione graduum in genere, aliud esse duo esse similia, aliud æqualia; & differentiam inter vtramque relationem explicui, quæ in præsentia quæstione locum inuenit. Notauit etiam non esse disputandum, An gradus secundum vltimam differentiam indiuidualem essent æquales vel inæquales, implicat enim secundum hanc non esse omnino oppositos, & aliquos inter se habere maiorem conuenientiam, quàm cum aliis, quia differentia indiuidualis est vltima ratio disconuenientiæ, in qua indiuiduum, neque minimam conuenientiam habet cum aliquo, quamcumque enim in indiuiduo reperit, à differentia indiuiduali præcindimus, vt remaneat ipsa absque vlla conuenientia, & omnino opposita, & posset indiuiduum constituere vltimò differens à quocumque non ipso. Hoc posito, adhuc materiam disputatu dignam relinqui loco citato notabam: An videlicet intra eandem speciem humanam vel equinam sint aliqua indiuidua aliis perfectiora: aliqua quæ maiorem conuenientiam habeant cum aliquibus indiuiduis suæ speciei quàm cum aliis; quæ conuenientia indiuidualis esse non potest propter rationem dictam; neque specifica, quia indiuidua eiusdem speciei prædicatum participant omnibus commune, idemque indiuisibile saltem ex modo concipiendi.

Moneo insuper Doctores asserentes indiuidua eiusdem speciei esse omnino æqualia secundum omnia prædicata metaphysica teneri asserere physice, & à parte rei Petrum & Ioannem esse omnino æquales in perfectione absque vilo excessu vnus ad alium, quia si quem excessum intrinsecum physicum haberet illorum aliquis, talis excessus metaphysice præcindi posset, & in illo indiuiduo daretur aliquod prædicatum excedens perfectionem alicuius prædicati metaphysici, quod in alio indiuiduo reperiretur: nihil enim est physicum speciale in entitate quod metaphysice præcindi nequeat, ac proinde hæc est optima illatio. Nihil possumus concipere in hac entitate physica diuidentes omnia prædicata metaphysica illius, cui non correspondeat in alia aliud prædicatum æque perfectum comparando singula singulis, ergo nihil est in hac entitate, ratione cuius physice excedat aliam.

Si vero comparantes singula prædicata metaphysica huius indiuidui (idem dicerem, huius speciei cum prædicatis alterius speciei) cum singulis prædicatis aliis indiuidui, reperiamus aliquod prædicatum in hoc indiuiduo excedens perfectionem aliis prædicati illi respondentis ex parte aliis indiuidui, & non reperiamus ex parte indiuidui excessum in perfectione prædicati prædicti prædicatum aliud quo excedat prædicatū illi respondens in indiuiduo, quod iam ratione vnus prædicati illud excederat: illud indiuiduum cuius vnum prædicatum metaphysicum excedit prædicatum sibi correspondens, etiamsi secundum alia prædicata sit æquale, physice & à parte rei secundum omnem suam entitatem est inæquale & perfectius altero. Ratio est, quia physice loquendo omnia prædicata sunt identificata: ergo implicat dari excessum in indiuiduo ratione alicuius prædicati, qui non sit ratione omnium, quibus à parte rei omnes omnino proprietates debent conuenire; sed posito excessu metaphysico vnus prædicati huius indiuidui in ordine ad prædicatum illi correspondens in alio indiuiduo, quod ratione nullius prædicati mutuo excedit indiuiduum excedens in vno prædicato, datur in tali indiuiduo excessus physicus: quia si omnia physice eodem modo se haberent in vtroque indiuiduo, non esset fundamentum ad talem excessum metaphysicum reperendum: ergo hic excessus est secundum omnem entitatem.

Occurrit: Quia prædicata sunt omnino idem à parte rei si hæc entitas excedit aliam in nullo excedentem in aliquo prædicato, physice tota entitas est perfectior alia: ergo eodem modo ex identitate prædicatorum, posita æqualitate inter duo prædicata metaphysica harum entitatum physice vtramque entitatem, & omnia prædicata æqualitatem habere inferendum erit: ergo positis duabus entitatibus metaphysice æqualibus in prædicato specifico, & inæqualibus in alio prædicato, hæ duæ entitates physice secundum se totas erunt æquales, quod repugnat. Respondeo, malam esse illationem & rationem disparem, quam exhibeo. Posita inæqualitate

inæqualitate in aliquo prædicato inter duas entitates si reliqua prædicata æqualia apprehendantur, æqualitas illa non se tenet ex parte obiecti, sed tantum est præcisiua ex parte intellectus, qui negatiue concipit illa prædicata æqualia, quia non concipit inæqualitatem, quam in se habent, quæ æqualitas negatiua tantum est respectu intellectus, ex vi huius cognitionis præcisiuæ, & non refunditur in obiectum, sicut vnitas virtualis, quæ apprehenditur ex eo quod intellectu non apprehendat multipliciter, & distinctionem indiuiduorum, non facit obiectum in se vnum; inæqualitas verò, quam intellectus concipit inter duo prædicata, tenet se ex parte obiecti non tantum illius cognitionis, quæ formaliter illa prædicata inæqualia apprehenduntur, sed etiam ex parte obiecti cognitionis, quæ intellectus præcisiue alia prædicata eorundem indiuiduorum æqualia apprehendit, quia iuxta nostra principia quidquid est in tota entitate physica, se tenet ex parte obiecti cognitionis attingentis quodlibet prædicatum metaphysicum illius. Neque intellectus potest in his entitatibus aliam æqualitatem præter hanc negatiuam prouenientem ex præcissione inæqualitatis, quam habet obiectum, apprehendere, quia ubi nulla est physica æqualitas non potest metaphysicè sine fictione concipi, prædicata enim quæ metaphysicè præscinduntur, physicè entitatem comitantur.

6 Alio modo potest fieri comparatio metaphysica prædicatorum duarum entitatum, ut mutuo se excedant, & excedantur secundum diuersa prædicata, sicuti potest comparari species expressa sensus externi, cum præsentia Angelis, ubi attendita ratione vitæ perfectior est externa sensatio quam præsentia Angeli: inspecta tamen ratione spiritualitatis, perfectior est Angelica præsentia externa sensatione: Exemplum adhibeo in rebus specie distinctis, ut claris mōitrem prædicata excessu, & excedentia. Rursus hic mutui excessus potest esse æquiualeus, ita ut tantum excedat hæc entitas illam, quantum hanc eandem excedit illa, & tunc physicè nullus erit excessus, & in cognitionibus, ratione quarum dicitur hæc entitas excedere alteram in hoc prædicato excessus non se tenebit ex parte obiecti; sed ex parte cognitionis præscindentis ab alia ratione, quæ excessus apparet huius prædicati ad æqualitatem reduci, ita ut nullus detur excessus in obiecto; & illud, quod apprehenditur excedens ex parte modi, definit esse excedens ex parte obiecti, & nullam rationem habet excedentis. Quod si excessus mutui non compensentur, sed vnus sit maior alio, entitas illa, in qua maior excessus metaphysicus reperitur physicè secundum totam suam entitatem, aliam excedet, illiusque excessus, non solum erit in cognitione metaphysicè præscidente ex parte modi, sed etiam ex parte obiecti: excessus verò metaphysicus rei quæ minorem habet excessum, erit tantum ex parte modi seu ex parte cognitionis præscidentis à ratione illa qua exceditur, & constituitur excessum prædicatum illud, quod apparet excedens.

7 Ex his infero pro mea quæstione Petrum & Ioannem physicè secundum totam suam entitatem esse inæquales, si infra differentiam specificam inueniamus aliquod prædicatum quo Ioannes excedat Petrum nullo reperto quo Petrus excedat Ioannem, vel quo tantum illud excedat quanti exceditur: Et physicè Petrum & Ioannem esse omnino æquales in perfectione, si in omnibus prædicatis quæ sunt infra differentiam specificam nullum reperiatur excedens aliud sibi correspondens in altero indiuiduo, vel si aliquod reperiatur in Petro excedens aliud sibi in Ioanne respondens, reperiatur in Ioanne aliud quo æquè excedat Petrum secundum illud, ac secundum aliud exceditur: ita ut omnibus pensatis compensetur excessus prædicatorum mutuo, & æquè se extendentium. His positis procedit quæstio quomodo res se habeat in indiuiduis eiusdem speciei.

§. II.

An prædicata superiora duarum specierum, & prædicata duorum indiuiduorum possint esse mutuo similia & dissimilia, æqualia & inæqualia.

8 Hæc res posse esse reciproce similes secundum vnum gradum, & dissimiles secundum alium; equus enim animal hinnibile est similis homini, animali rationali, in prædica-

to animalis, & dissimilis in prædicato rationalis: quod probatur, quia si in homine distingueretur prædicatum animalis à prædicato rationalis, & similiter in equo prædicatum animalis à prædicato hinnibilis, prædicata animalis essent similia & prædicata rationalis & hinnibilis dissimilia: ergo etiam hæc prædicata inter se sint identificata, eandem similitudinem, & dissimilitudinem habebunt.

Aliter philosophandum putat idem Hurtadus sub. 4. de æqualitate & inæqualitate: censet enim duo indiuidua eiusdem speciei non posse esse inæqualia in differentia indiuiduali, & æqualia in differentia specifica, quod sic probat: Ratio specifica & indiuidualis est eadem: ergo æqualitas conueniens rationi specificæ debet conuenire rationi indiuiduali, & e contra, aliàs eadem æqualitas conueniret, & non conueniret eidem entitati, quia conueniret rationi specificæ: non verò indiuiduali identificatæ cum ratione specifica.

Ego percipere non valeo, quomodo hæc confundat Hurtadus: si enim ex identitate prædicatorum inferat utrumque habiturum eandem æqualitatem, ne eadem entitas sit æqualis, & non sit æqualis, cur ego non inferam ex identitate prædicatorum utrumque prædicatum habiturum eandem similitudinem, ne idem prædicatum sit simile, & non sit simile: æquè enim contradictorie opponuntur simile, & non simile, ac æquale & non æquale, & æquè contrariè æquale, & inæquale: & simile, & dissimile; & identitas subiecti est eadem: ergo eodem prorsus modo philosophandum est de similitudine, & æqualitate.

Censeo in hac re infignem æquiuocationem committi, quæ ablata facilis est quæstionis resolutio: attende lege. Potest inquiri an Petrus possit esse à parte rei independentè ab intellectu æqualis Ioanni in prædicato specifico, & inæqualis in indiuiduali: & eodem modo similis in prædicato specifico, & dissimilis in prædicato indiuiduali, & hic interrogandi modus in quo multo quæstionem tractant planè est ineptus, quia à parte rei independentè ab intellectu non est conceptus specificus distinctus ab indiuiduali: ergo à parte rei non potest de illis disputari, tanquam de rebus distinctis: quapropter in hac quæstione negandum est suppositum, neque vltra procedendum, quia à parte rei non est gradus specificus, & indiuidualis: sed vna simplex entitas Petrus, Ioannes, & hic equus, quæ entitates eandem vnā, & simplicem similitudinem respectu vnus termini habent.

Si verò quæstio præcedat de similitudine, & æqualitate indum nostrum modum concipiendi, locum habet ratio, quia secundum nostrum modum concipiendi sunt gradus generici, specifici, & indiuiduales, & de illis agimus, ac si essent distincti, & in hoc sensu assero non inferri ex eo quod duo indiuidua sint inæqualia in differentia indiuiduali, esse inæqualia in differentia specifica ex modo concipiendi: inferri tamen esse inæqualia ex parte obiecti, quia obiectum semper est idem, siue cognoscatur differentia specifica, siue indiuidualis: modus tamen concipiendi est diuersus: sicut enim intellectus concipit Petrum, & Ioannem distinctos secundum differentias indiuiduales, & idem secundum differentiam specificam, eodem modo potest illos concipere inæquales in differentia indiuiduali, & æquales in differentia specifica: Idem dico de similitudine, seu dissimilitudine, quæ non ex eo quod ex parte modi apprehendatur in vno prædicato debet apprehendi in alio identificato ex parte modi, licet ex parte subiecti eadem similitudo, seu dissimilitudo in omnibus prædicatis apprehendatur, sicut eadem multitudo apprehenditur ex parte obiecti in ratione hominis apprehensa per modum vnus, ac in rationibus Petri, & Pauli, Ioannis, &c. per modum plurium.

Ex his infero posse differentias específicas esse inæquales & rationes genericas easdem specierum esse æquales ex modo cognoscendi, non quia aliqua ratio obiectiue æqualis apprehendatur in his rationibus genericis: sed quia ex modo cognoscendi eadem rationes, quæ fundant inæqualitatem specificam apprehenduntur ut æquales, non æqualitate aliquā positiua ex parte obiecti apprehensa: sed tantum aequalitate negatiua, hoc est, non apprehensa ex parte modi cognoscendi in æqualitate obiectiua, sicut non apprehensa ex parte modi diuersitate, & distinctione